

Átvételre került az alábbi honlapról: www.pravno-informacioni-sistem.rs

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (az SZK Hivatalos Közlönye, 88/17., 27/18. szám – más törvény, 10/19., 6/20., 129/21. és 92/23. szám) 85. szakaszának 21. bekezdése, valamint a Kormányról szóló törvény (az SZK Hivatalos Közlönye, 55/05., 71/05. szám – kiigazítás, 101/07., 65/08., 16/11., 68/12. szám – AB határozat, 72/12., 7/14. szám – AB határozat, 44/14. és 30/18. szám) 17. szakaszának 4. bekezdése és 24. szakasza alapján, az oktatási miniszter

SZABÁLYZATOT

hoz

A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN A TÁRSADALMILAG HASZNOS, ILLETVE HUMANITÁRIUS TEVÉKENYSÉGEK VÉGZÉSÉRŐL

az SZK Hivatalos Közlönye, 10. szám, 2024. február 9.

1. szakasz

A jelen Szabályzat előíranyozza a nevelési-oktatási intézményekben a társadalmilag hasznos, illetve humanitárius tevékenységek végzésének részletesebb feltételeit, módját, tartalmát, időtartamát és egyéb fontos kérdéseit.

2. szakasz

A társadalmilag hasznos, illetve humanitárius tevékenység (a továbbiakban: társadalmilag hasznos tevékenység) – a jelen Szabályzat értelmében – azokat a tevékenységeket foglalja magában, amelyek megvalósítása a tanulók társadalmilag felelős magatartását erősíti.

A társadalmilag hasznos tevékenység – a jelen Szabályzat értelmében – azokra a társadalmilag hasznos, illetve humanitárius tevékenységekre vonatkozik, amelyeket az iskola az éves munkatervvel az erőszakkal szembeni védelmet célzó terv keretén belül megtervez, és valamennyi tanulónak az ezen tevékenységek tervezésébe és végrehajtásába történő bevonásával kerül megvalósításra, továbbá felöleli a fokozott nevelőmunka keretében folytatott társadalmilag hasznos, illetve humanitárius tevékenységeket.

3. szakasz

A társadalmilag hasznos munka az alábbi tevékenységeket foglalja magában: humanitárius akciók; iskolák, tantermek és egyéb helyiségek, valamint az iskolai környezet rendezésére irányuló ökológiai akciók; hulladékgyűjtési akciók újrahasznosítási célból; iskolai helyiségek előkészítése, illetve rendezése rendezvények, kiállítások, fogadások, sport- és egyéb versenyek megrendezése céljából; gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekben, idősök otthonában és a Vöröskeresztben tett látogatások; egyéb olyan tevékenységek, amelyek hozzájárulnak az empátia és a tolerancia fejlesztéséhez, valamint a kölcsönös tiszteleten és együttműködésen alapuló kapcsolatok előmozdításához.

Az azon tevékenységekre vonatkozó javaslatok, amelyeket a nevelési-oktatási intézmények foglalkoztatottjai az erőszakkal szembeni védelmet célzó éves munkatervvel összhangban, valamint a fokozott nevelőmunka keretén belül megtervezhetnek, a jelen Szabályzat mellé kinyomtatott Mellékletben találhatóak és annak szerves részét képezik.

4. szakasz

A tanulóknak a foglalkoztatottak révén megszervezésre kerülő társadalmilag hasznos tevékenységek megtervezésében és megvalósításában való közreműködése által ily módon is megteremtődnek a magatartás értékeléséhez szükséges feltételek, éspedig az általános iskolák második osztályától kezdődően, valamint a középiskolák valamennyi osztálya vonatkozásában.

5. szakasz

A társadalmilag hasznos tevékenységeknek megelőző szerepük van, továbbá hozzájárulnak az empátia, a kölcsönös segítségvállalás és együttműködés, az aktivizmus, valamint az alapvető erkölcsi értékek előmozdításához, mindemellett a tantárgyközi kompetenciák fejlesztése révén hozzájárulnak a demokratikus államokban jelenlévő társadalmi felelősségvállaláshoz, éspedig az Európa Tanács által kidolgozott a Demokratikus kultúra kompetenciáinak referenciakeretével (DKKR) összhangban.

A társadalmilag hasznos munka célja, egyebek mellett az, hogy a tanulóknak a társadalmi felelősségvállaláshoz nélkülözhetetlen készségeit előmozdítsa, továbbá megerősítse őket az emberi jogok tiszteletben tartásában és népszerűsítésében.

Az erőszakkal szembeni védelmi tervvel azok a társadalmilag hasznos tevékenységek kerülnek megtervezésre, amelyekben a tanulók, a foglalkoztatottak és a szülők, illetve más törvényes képviselők (a továbbiakban: szülők) közreműködnek, az intézmény keretén belül vagy a helyi közösséggel és egyéb intézményekkel együttműködésben.

A társadalmilag hasznos tevékenységeket oly módon kell megszervezni, hogy azok nem veszélyeztethetik a résztvevők fizikai integritását, a biztonságot és az egészséget.

Amennyiben a társadalmilag hasznos tevékenység olyan tanuló számára kerül megtervezésre, aki egyéni fejlesztési terv alapján vesz részt az oktatásban, az Inkluzív Oktatási Csoport véleményét is figyelembe kell venni.

6. szakasz

Ha a társadalmilag hasznos munkát a fokozott nevelőmunka egyik intézkedéseként alkalmazzák, abban az esetben a resztoratív (helyreállító) fegyelem egyik formáját képezi.

A resztoratív fegyelem olyan szemléletet képvisel, amely lehetővé teszi a bekövetkezett kár, illetve kárkövetkezmények csökkentését vagy elhárítását, fejleszti a saját és mások magatartásának következményeiről kialakított felelősségtudatot, továbbá javítja a bevont felek között fennálló kapcsolatokat.

Amennyiben a fokozott nevelőmunka keretében kerül alkalmazásra, a társadalmilag hasznos tevékenységnek a jelen Szabályzattal összhangban történő meghatározásának célja a

társadalmilag nem kívánt és nem elfogadott magatartás megelőzése, és pedig a kívánt és pozitív viselkedésformák megerősítése által.

Az iskolában a tanár, illetve a szakmunkatárs a tanulók kívánt/pozitív magatartásformáinak fejlesztése, valamint a konfliktusok konstruktív megoldása érdekében tanácsadói munkát, párbeszédet, csoportmunkát, iskolai mediációs eljárást, kortárs mediációt és hasonlókat alkalmaz.

7. szakasz

A fokozott nevelőmunka keretében a társadalmilag hasznos munka a tanulói köteleességek enyhébb vagy súlyosabb megsértése, valamint az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvénnyel előírányzott tilalmak megszegése következményeként kerül megtervezésre és végrehajtásra, kiemelt figyelmet szentelve a tanulók pszichofizikai képességére, egészségi állapotára, korára és méltóságára.

A tilalmak megszegése vagy a tanulói köteleességek súlyosabb megsértése következményeként az adott diákra vonatkozó fokozott nevelőmunka tervének kidolgozásakor a Védelmi Csapat – a szülőkkel együttműködésben – meghatározza a társadalmilag hasznos tevékenységeket az adott diák számára.

Azokban az esetekben, amikor a fokozott nevelőmunka intézkedései a tanulói köteleességek enyhébb megsértése, illetve első szintű kortárs erőszak elkövetése következményeként kerülnek megtervezésre, az osztályfőnök az, aki a szülőkkel együttműködésben a társadalmilag hasznos tevékenységeket meghatározza az adott diák vonatkozásában.

A szülő köteles aktívan részt venni a fokozott nevelőmunka tervének megvalósításában, ahogyan a társadalmilag hasznos munka végrehajtásában is.

A szülő – a törvénnyel összhangban – felelősséggel tartozik, amennyiben a diák megtagadja a társadalmilag hasznos munka végrehajtásában való részvételét.

8. szakasz

Az intézmény a tevékenységeket saját igényeivel, sajátosságaival, lehetőségeivel, elvárásaival és céljaival összhangban tervezi meg, és pedig önállóan vagy a releváns intézményekkel, szervezetekkel, helyi közösséggel együttműködésben.

Az iskolai foglalkoztatottak a társadalmilag hasznos munkatevékenységeket a tanulókkal és a szülők bevonásával tervezik és valósítják meg. Elengedhetetlen, hogy a tevékenységek tervezésébe a tanulók szülei is bevonásra kerüljenek.

9. szakasz

A társadalmilag hasznos munka az iskola helyiségeiben valósul meg, tanár felügyelete mellett, az értékeléssel összhangban és a szülők, az igazgató, illetve a szakmunkatársak részvételével, ugyanakkor megvalósulhat az iskola helyiségein kívül is, és pedig az illetékes szociális központtal és egyéb releváns intézményekkel együttműködésben.

A társadalmilag hasznos munkatevékenységek megszervezhetők és végrehajthatók csoporton, tagozaton, osztályon, illetve évfolyamon belül, ugyanakkor másik intézmény keretében is,

önállóan vagy a kortársak, az iskolai foglalkoztatottak, az iskolaigazgató és a szülők támogatásával.

10. szakasz

A fokozott nevelőmunka keretében a társadalmilag hasznos munkatevékenységek megtervezésekor tekintetbe kell venni a tanulók jellemvonásait és a megszegett tilalmak vagy a megsértett tanulói köteleességek típusát.

A tervezett tevékenységek nem veszélyeztethetik a tanulók méltóságát, testi és szellemi sérthetlenségét, a biztonságot és az egészséget.

A tevékenységeknek a tanulók életkorának megfelelőnek kell lenniük, valamint tartalmi-logikai kapcsolatban kell állniuk a megsértett tanulói köteleességekkel, illetve a megszegett tilalmakkal.

A kijelölt társadalmilag hasznos munkatevékenység célja az erőszakot elkövetett tanuló értékrendjének fejlődése, a tevékenység megvalósítása pedig nem vezethet az erőszakot elszenvedett személy viktimizációjához.

11. szakasz

A fokozott nevelőmunka tervének keretében előirányzásra kerül a társadalmilag hasznos munka időtartama/ütemterve, megvalósításának módja, figyelemmel kísérése, továbbá a tevékenység megvalósításáról és hatásairól való jelentéstétel.

A fokozott nevelőmunka tervének keretén belül a társadalmilag hasznos munkatevékenység meghatározásakor megállapításra kerül a tevékenység időhossza, gyakorisága és időtartama/ütemterve, figyelmet szentelve a tanuló sajátosságaira, életkorára, valamint a tevékenység minőségi és hatékony megvalósításának legkedvezőbb időpontjára.

A tevékenység javasolt időtartama 30-60 perc, megvalósításának ütemét pedig a tevékenység sajátosságaival és a fokozott nevelőmunka tervével összhangban határozzák meg (ajánlott, hogy a tevékenységek négy héten keresztül legfeljebb heti négy alkalommal kerüljenek megszervezésre).

12. szakasz

A társadalmilag hasznos tevékenység hatásainak feljegyzését és értékelését a tanuló magatartásának a félév közben és végén történő értékelésekor végzik, és pedig az általános iskola második osztályától kezdődően, továbbá elvégzésre kerül a tanuló fokozott nevelőmunkájáról szóló jelentés és az erőszakkal szembeni védelem tervének keretén belüli éves munkaterv megvalósításáról szóló jelentés keretében.

13. szakasz

A jelen Szabályzat hatálybalépésével a nevelési-oktatási intézményekben a társadalmilag hasznos, illetve humanitárius tevékenységek végzéséről szóló szabályzat (az SZK Hivatalos Közlönye, 68/18. szám) hatályát veszti.

14. szakasz

Jelen Szabályzat a Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönyében való közzétételétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szám: 110-00-00247/2023-04

Belgrád, 2024. február 5.

Dr. Slavica Đukić Dejanović, egyetemi tanár, s. k.

miniszter

MELLÉKLET:

**A TÁRSADALMILAG HASZNOS MUNKATEVÉKENYSÉGEK ÁTTEKINTÉSE,
AMELYEKET A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK FOGLALKOZTATOTTJAI
AZ ERŐSZAKKAL SZEMBENI VÉDELMEKÉRT CÉLZÓ ÉVES TERVVEL
ÖSSZHANGBAN, VALAMINT A FOKOZOTT NEVELŐMUNKA KERETÉN BELÜL
MEGTERVEZHEZNEK ÉS VÉGREHAJTHATNAK**

- Humanitárius akciók szervezése a sérülékeny csoportok számára (előadások, koncertek, rendezvények, kiállítások, adomány- és játékgyűjtés, jótékonyági akciók, humanitárius vásárok, sportrendezvények és hasonló);
- Humanitárius akciók szervezése állatok részére (elhagyott állatok etetése és befogadása, adománygyűjtés, állatmenhelyen való önkénteskedés, rendezvények és vásárok szervezése és hasonló);
- Humanitárius akciók vagy társadalmi tevékenységek megvalósításának céljából tett látogatások szociális és egészségügyi, illetve egyéb humanitárius segítségnyújtással foglalkozó intézményekben (gyermekotthonok, idősek otthona, fejlődési zavarral küzdő és fogyatékkal élő gyermekek napközije és hasonló);
- A helyi közösséggel vagy egyéb jelentős intézményekkel és szervezetekkel együttműködésben ökológiai akciók, környezet- és állatvédelmi, valamint újrahasznosítási akciók megszervezése az intézményben; környezettudatosság növelése céljából képzések és előadások szervezése ökológia, környezetvédelem és primáris újrahasznosítás témakörben;
- Iskolai vagy közösségi helyiségek – parkok, sportpályák, iskolaudvarok rendezése (fa- és virágültetés, madárházak elhelyezése iskolaudvarban és városi parkban és hasonló);
- Tematikus fórumok, előadások, kerekasztal-beszélgetések, különböző témájú csoportfoglalkozások szervezése (erőszak-megelőzés, fiatalok mentális egészsége, egészséges életmód, nemi úton terjedő betegségek, pszichoaktív szerek, nem kívánt terhesség megelőzése, szexuális felvilágosítás, világjárványok és a higiénia jelentősége stb.);
- A tanulók diákszervezetekbe és -csoportokba történő aktív bevonása (diákszervezetek, kortárs csoport, mediátor csoportok és hasonló);
- Az iskola keretén belül önkéntes tevékenységeket folytató diákklubok alapítása (kortársak közötti segítségnyújtás, irodalmi klubok stb.);
- A tanulók különböző iskolai projekt/kutatótevékenységekbe történő bevonása (helyiségek, reklámanyagok előkészítése, tevékenységek, előadások megvalósítása és hasonló);
- A tanulók szervezett iskolai tevékenységekbe történő bevonása – diáktárrsal támogatott tanulás, a kiegészítő és póttanítás keretén belül, záróvizsgára való felkészülés, a diákok tanulásának és napköziben való tartózkodásának támogatása (ha van az iskolában);
- A tanulók bevonása az erőszak és a hátrányos megkülönböztetés megelőzését célzó különböző tevékenységek szervezésébe és megvalósításába (előadások, műhelymunkák, fórum színház, élő könyvtár és hasonló);
- A tanév jeles napjainak, fontos időpontjainak megünneplésére vonatkozó tevékenységi terv kidolgozása (A tolerancia nemzetközi napja, Gyermekjogok Világnapja, Lelki Egészség Világnapja, Gyermekhét, Gyermek Világnapja, Fogyatékosággal Élő Emberek Világnapja és hasonló);
- A tanulók diákegyesületekbe való bevonása, amennyiben az intézményben létesítésre került ilyen, valamint
- Egyéb társadalmilag hasznos munkatevékenységek a jelen Szabályzat értelmében.

Megjegyzés: A felsorolt tevékenységek – az iskola sajátosságaival, lehetőségeivel, igényeivel és céljaival, valamint általános jogi aktusaival összhangban – társíthatók és bővíthetők egyéb tevékenységek szervezésével, mindezt egy elfogadó és toleráns környezet megteremtése, az empátia fejlesztése, továbbá a kölcsönös tisztelet, együttműködés és az erőszakmentes kommunikáció ápolásának céljából.